

[Tinning]

Jeg skal også ganske kort henvise til, hvad vi sagde ved sidste førstebehandling af dette lovforslag. Jeg kan røbe, at vi vil stemme imod, men jeg er da meget interesseret i, om det lykkes under udvalgsarbejdet at få dokumenteret en positiv beskæftigelseseffekt omkring en del af regeringens beskæftigelsesplaner. Det ville ikke være allerførste gang, men noget, der ligner.

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi kan da støtte forslaget som hidtil. Der er bare én ting, der undrer mig. Når hr. Bjørn Poulsen nu har fået en anden opfattelse, begynder man at tænke: hvad har fiskeriministeren eller andre nu lovet SF for det?

Fiskeriministeren (Hjortnæs):

Jeg kan sige til hr. Arne Bjerregaard, at der ikke er lovet noget som helst, men han har måske orienteret sig lidt i forhandlingerne fra førstebehandlingen, da forslaget var fremsat sidst. Da gjorde jeg et ihærdigt forsøg på at overbevise hr. Bjørn Poulsen om, at hans og SFs indstilling til dette lovforslag var forkert, og det er altså ikke altid, at ordene er spildt på Ballelars, kan jeg forstå; i hvert fald har det gjort så meget indtryk på SF, at de nu er kommet på bedre tanker, og det synes jeg da gerne jeg vil have lov til at kvittere for. Den forudsætning, som hr. Bjørn Poulsen har hæftet på, vil meget let kunne bekræftes, således at hr. Bjørn Poulsen ikke får problemer med sin samvittighed.

Tak for tilslutningen.

Bjørn Poulsen (SF):

At vi i SF kan ændre holdning, er jo ikke noget nyt, og kan der komme gode argumenter på bordet, gør vi det gerne. Man kunne måske ønske sig samme fleksibilitet fra socialdemokratiets side en gang imellem, men lad den diskussion hvile til en anden gang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vædtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse.

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 13/1 82).

Sammen med denne sag foretoges den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om lands- og regionplanlægning og lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet i anledning af forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse.

(Lovforslag nr. L 15. Fremsat 13/1 82).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Vi skal nu til den første egentlige revision af miljøloven. Jeg vil da først og fremmest sige, at der er grund til at se på de resultater, der er opnået ved denne lov. De positive resultater fremgår jo især af miljøstyrelsens redegørelse fra 1979, som der henvises til i bemærkningerne til lovforslaget.

Her peges der f. eks. på en bedre rensning af spildevandet, vi har fået en generel forbedring af badevandskvaliteten, og der er truffet foranstaltninger imod luftforureningen. Alt sammen er det væsentlige ting og ting, der har værdi for en sikring af det miljø, vi skal leve i, og det er altså mærkbare resultater, vi kan se af de godt 8 år, denne rammelov har eksisteret. Det er jo en rammelov, men med så vide rammer, at vi trods en kraftig udvikling i samfundet i denne periode har kunnet sikre beskyttelsen af vore miljøer på en rimelig måde.

Når vi derfor nu skal til at se på en revision, er det altså ikke først og fremmest for at skabe et bedre miljø. Det skal vi måske nok,

[Svend Andersen]

for det skal vi hele tiden, men det kan vi faktisk allerede gøre med loven, som den ser ud nu. Men det er for socialdemokratiet af afgørende betydning, at vi ved revisionen af loven fastholder de grundlæggende principper i beskyttelsen af de ydre miljøer. Det vil vi også kunne samtidig med, at vi ved revisionen af loven får indpasset de erfaringer, der på området er høstet i lovens virkeperiode.

Det, der efter vores opfattelse må ses på, er mere den administrative side af loven, og her er der efterhånden indhøstet en hel række erfaringer, som kan danne grundlag for en revision. Det er min opfattelse, at miljøministeren med det her fremsatte lovforslag har fået de mangler frem, der måtte være i loven, og fået dem rettet, uden at der derved sker ændringer i det principielle i miljøloven.

De ønsker, der især har været rejst i lovens virketid, har været ønsket om en ændret klageadgang, ønsket om en hurtigere afgørelse af klagesagerne og ønsket om en ændret og bredere sammensætning af miljøankenævnet.

Også for erhvervslivet har der i enkelte tilfælde været problemer med den belastning, som en klage, uanset hvilket udfald en klage måtte få, har betydet derved, at den altid har haft opsættende virkning og har kunnet virke forsinkende og fordyrende for igangsættelse af et eller andet projekt.

De ændringer, miljøministeren foreslår på dette punkt, indebærer, at en klage ikke mere får opsættende virkning, hvilket betyder, at en virksomhed efter egen vurdering af en klages udfald og på egen risiko kan gå i gang med sin investering i en udvidelse eller forbedring.

Det er et synspunkt, der hænger sammen med, at miljøsager godt kan være en balance mellem miljøhensynet på den ene side og beskæftigelsehensynet på den anden side.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslaget, at op til 15 pct. af de kommunale afgørelser indklages for miljøstyrelsen, og heraf går halvdelen igen videre og indankes for miljøankenævnet. Når vi samtidig ved, at en sådan klagesag kan tage fra 6 til 9 måneder, vil det i mange tilfælde være en utilfredsstillende og unødvendig proces, og vi mener, det er unødvendigt at opretholde denne ordning. Den kan sagtens undværes, samtidig med at vi opretholder principperne i miljøbeskyttelsesloven.

Derfor er vi meget tilfredse med de ændringer, som ministeren foreslår, og som går ud på, at kommunens afgørelser i enkelte sager som f. eks. sager om nabogener gøres endelige og altså ikke kan indklages videre.

Endelig kan vi også hilse den bredere sammensætning af miljøankenævnet velkommen. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd får efter ministerens forslag en indstillingsret til miljøankenævnet, og det betyder jo, at rådet kan deltage i vurderingen af klager, hvor der er tale om, at væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser berøres.

Endelig skal jeg sige, at vi er tilfredse med den udvidelse af kredsen af de klageberettigede organisationer, ministeren foreslår.

Det er min og socialdemokratiets opfattelse, at disse to punkter: miljøankenævnets ændrede sammensætning og den udvidede kreds af de klageberettigede organisationer, er så velafbalancerede i ministerens forslag, at de bør gennemføres uændret.

For det andet lovforslags vedkommende skal jeg sige, at det jo er en konsekvens af forslaget til ændring af miljøbeskyttelsesloven.

Jeg kan derfor tilsige socialdemokratiets støtte til en hurtig og velvillig behandling af begge lovforslag.

Ole Bernt Henriksen (KF):

Somme tider spørger folk, hvad konservatisme er for noget, og jeg plejer at svare, at det er en bevægelse, der vil bevare det, der er værd at bevare.

Det er naturen, og det var derfor med glæde, det konservative folkeparti i 1973 medvirkede til vedtagelse af den miljøbeskyttelseslov, som i dag i lyset af erfaringer og lovændringer skal tages op til revision. Jeg vil også gerne sige, at det er med tilfredshed, vi ser tilbage på den periode, hvori loven har virket. Der er virkelig sket væsentlige forbedringer af naturen, som har vist, at det kunne nytte, og forbedringer, som egentlig kan virke overraskende, når man tager i betragtning, hvor kort tid loven har haft at virke i, nemlig fra oktober 1974.

Det er ikke uden en vis tilfredshed, vi ser ministerens forslag til ændringer. Vi kan således ikke have indvendinger imod – jeg kan ikke lide formuleringen »vi er glade for« – at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd skal have indstillingsret til miljøankenævnet, når væ-

[Ole Bernt Henriksen]

sentlige beskæftigelsesmæssige interesser berøres. Det konservative folkeparti har længe ment, at arbejderbevægelsen burde have et væsentlig større ansvar for beskæftigelsen i Danmark, og det er noget, den får i små måder – forhåbentlig lidt større måder efterhånden.

Vi har heller ikke noget imod, at miljøstyrelsen kan rådføre sig med en række organisationer, særlig de kommunale organisationer, erhvervsfiskernes organisationer, Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund. De pågældende kan have sagkundskab og synspunkter, som det kan være udmærket at få til at indgå i styrelsens overvejelser.

Lidt mere betænkelige er vi ved, at nogle landsdækkende organisationer får ret til at klage over miljøafgørelser, men her er ministeren og vi, tror jeg, enige om at søge specificeret, hvornår der er klageadgang for de pågældende, det vil sige, hvornår de har en særlig kvalificeret interesse, som gør dem klageberettigede i lovens forstand, og vi vil i udvalget gerne se på, om specifikationer er tilstrækkelig præcise, således at der ikke kan opstå tvivl.

Derimod er vi meget tilfredse med, at visse mindre sager skal kunne finde deres endelige afgørelse ude i kommunerne, at lovforslaget gør det lettere for virksomhederne at udnytte en anket afgørelse – hvad den socialdemokratiske ordfører også var inde på – at naturfredningslovens vejbyggelinjer ophæves, og at det bliver lettere at udarbejde kommunale spildevandsplaner, ligesom det kan være rigtigt, at genanvendelse inddrages i affaldsplanlægningen, når noget taler derfor, det vil sige, når det er økonomisk forsvarligt.

Jeg vil i udvalget bore i, om der er nogle virksomheder eller anlægstyper, det er mest praktisk at tage ud af miljølovgivningen, ud af hele denne administration.

Jeg vil i øvrigt af hensyn til både amter og kommuner bede ministeren foranledige klarlægning, hvor ansvaret for ældre forurening skal placeres. Det er noget, vi må have en afgørelse på i miljøudvalget i denne samling. Jeg tror, ministeren er enig i dette synspunkt.

Jeg vil også sige, at vi meget gerne ser, at de personer eller instanser, der godkender, også har et vist sammenfald med kontrolfunktionen med naturen, som jeg foretrækker

at kalde den. Men det er vist også noget, vi med fordel kan tage op i udvalget.

Vi havde frygtet en revision, der fjernede det princip, at man skal have en væsentlig individuel interesse for at kunne klage, og som greb ind i forholdet mellem kommunerne og deres borgere. Vi havde også frygtet, at miljøankenævnet blev tumleplads for alle mulige interessegrupper, og at den overordnede miljøsag således kunne blive kompromitteret. Afhængigt af de afgrænsninger, vi når frem til, må denne frygt siges at være bortvejret, og jeg skal derfor på det konservative folkepartis vegne tilsige venligt og kritisk udvalgsarbejde med det sigte snart at få lovforslaget vedtaget.

Sønderby (V):

Miljøbeskyttelsesloven har nu virket i 8 år, og ved lovens vedtagelse blev det bestemt, at den skulle revideres 3 år efter. Venstre undlod at stemme for vedtagelsen, fordi der var visse ting, vi ikke var helt tilfredse med. Revisionen er nu udskudt flere gange med venstres tilslutning, fordi vi egentlig synes, at loven kom til at virke, og at den har forbedret vort miljø herhjemme.

Venstres betænkeligheder ved lovens vedtagelse gik bl. a. på de mange bemyndigelser og de økonomiske konsekvenser for staten, men også for erhvervslivet. De er ikke blevet mindre, og jeg forstår ikke, at en revision af loven nu skal gå i retning af at give ministeren flere bemyndigelser. De landsdækkende organisationer får både plads i miljøankenævnet og ret til klage for derved at sinke behandlingen, gøre loven mere centralistisk og gøre den dyrere.

Venstre går ind for, at dansk natur skal sikres, og at miljøet ikke må forringes. Det er intentionen i loven, og det skal være en indsats med mening i. Det er rigtigt, at virksomheder ikke uantastet får lov til at forurene luften, jorden og vandet, men det er lige så vigtigt, at erhvervslivet sikres muligheder for at klare sig i konkurrencen både beskæftigelses- og samfundsmæssigt. Vi må sikre, at dansk erhvervsliv ikke pålægges restriktioner af miljømæssig art, der er forskellige fra de vilkår, der gælder i de lande, vi skal konkurrere med, og de lande, vi kan sammenligne os med.

Når dette er sagt, skal jeg også sige, at intentionerne med loven på mange måder er

[Sønderby]

opfyldt. Vi har i dag et miljø, vi kan være bekendt, som sikrer det danske land, men vi behøver ikke have en miljøbeskyttelse, der er så centralistisk, at det ser ens ud over det hele. Vi må fastholde, at forslag af særlig indgribende karakter bliver fremsat i form af lovforslag.

Spørgsmålet om ældre forureninger, som vi har set nu, må vi nok også have kigget på. Vi har i dag et ansvar, fordi vi ved, hvordan vi kan ødelægge vort miljø, og hvad der er ødelagt, men vi ved også, at der rundt om i amter og kommuner sidder folk, der kender deres ansvar og kan træffe de rigtige afgørelser. Vi er derfor også betænkelige ved, at ministeren i et af lovforslagene vil have mulighed for at gribe ind.

Den teknologiske udvikling har bevirket, at vi har mange midler, mange metoder til at sikre vort miljø. Vi må erkende, at det nok er lettest for større virksomheder, og det er også her, de største farer er, hvorimod mindre virksomheder let kan stoppes af for store krav. Jeg vil gerne i den forbindelse spørge, om ministeren er indstillet på, hvis en virksomhed presses væk fra et område af miljøhensyn, at yde erstatning. Vil ministeren sikre, at udviklingen i vore mindre bysamfund ikke slås i stykker, men i stedet for har en mulighed for at fortsætte?

Det, der har skabt mest diskussion om revisionen af miljøloven, er sammensætningen af miljøankenævnet og adgangen til at klage. Jeg forstår ikke rigtig, at der, når miljøankenævnet nu har fungeret tilfredsstillende – der har vel været behandlet ca. 700 sager, og jeg tror kun, der er en enkelt, der har skabt utilfredshed – skal ændres i sammensætningen. Jeg vil da sige vedrørende udvidelsen med Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, at det senest i forbindelse med Sojakagefabrikken måske havde været en fordel, at de havde været der og havde forklaret baggrunden for de problemer dér. Jeg synes, det er forkert, at der ikke er blevet plads til Håndværksrådet, netop af hensyn til de mange mindre virksomheder, som også bliver berørt.

Jeg forstår heller ikke, at miljøstyrelsens liste skal indeholde navne som Forbrugerrådet, Danmarks Sportsfiskerforbund og Danmarks Naturfredningsforening. Det har været et sagligt nævn, det har det været indtil i dag, og det kan meget let laves om til en diskussionsklub.

Endnu mindre forstår jeg, at adgangen til klage skal udvides. I dag kan enhver, der har individuel interesse i sagens udfald, klage, og det har virket godt, det har fungeret udmærket. Hvorfor vil man så politisere ved Forbrugerrådet? Jeg vil sige med hensyn til Forbrugerrådet, at det kunne da bruge sine kræfter fornuftigt andre steder.

Jeg er bange for, at ministerens skøn i bemærkningerne, at der vil komme ca. 25 sager mere, ikke slår til, og at både omkostningerne og behandlingstiden nok vil stige væsentligt. Jeg vil derfor spørge ministeren, om et gebyr eller et depositum ved klage kan indføres. Ansvar og indflydelse skal følges ad. Ministeren forudser vel også en langsommere sagsbehandling. Uanset dette vil jeg støtte forslaget om, at der gives mulighed for dispensation, da virksomheder ellers kan forsinkes i planlægningen, hvis en bygge- og anlægssag bliver forsinket på grund af udvidet klageadgang.

Vi kan fra venstres side tilsige en positiv indstilling til de fleste af lovforslagets punkter, men vi vil i udvalget have undersøgt, om ministerens beføjelser kan begrænses, om loven har virket, og om ikke der er mulighed for en yderligere decentralisering. Vi har set flere udkast til dette lovforslag, og jeg vil retfærdigvis sige, at de værste knaster er pillet ud i det forslag, der ligger på bordet nu, men jeg vil dog spørge ministeren, hvor bundet ministeren er af de aftaler, der er lavet til forskellig side. Har folketingsretten overhovedet mulighed for at ændre væsentligt i det forslag, der foreligger?

Vi er tilfredse med, at ministeren har afsat en hel dag til en grundig gennemgang af loven, og jeg vil som sagt på venstres vegne tilsige en velvillig og grundig udvalgsbehandling.

Tommy Dinesen (SF):

Lad mig starte med at sige, at vi i SF principielt helst ser, at godkendelser til særligt forurenende industrier først behandles i kommuner og amter, men vil under udvalgsarbejdet forsøge at få nærmere belyst, hvilke industrier det er, og hvor tit miljøministeren vil kunne indkalde sager. Vi er ikke endeligt afklarede med hensyn til, hvorvidt det er heldigt over for kommuner og amter, da der efterhånden er ansat mange i miljøafdelin-

[Tommy Dinesen]

gerne landet over. Samtidig ligger der en fare i, at folk føler, at der handles hen over hovedet på dem. Som sagt vil vi i udvalget søge at få belyst nogle af disse sager.

Der er nogle andre sager, der også presser sig på, og når jeg nu har fået muligheden for det, vil jeg godt stille nogle spørgsmål til miljøministeren, og hvis ikke vi får svar på dem her, vil vi selvfølgelig arbejde videre med dem i udvalget.

Et af de største problemer, vi har, er beskyttelsen af vores vandreserver i undergrunden. Her vil det være interessant at få belyst, hvem der skal betale, hvis der sker forurening af grundvandet. Der tænkes her på de ukontrollerede og kontrollerede lossepladser, der findes på steder, hvor der er store grundvandsinteresser, og da man ved, at det tager 10-30 år, inden perkolatet ved nedsivning når grundvandet, vil der ganske givet komme nogle forureningssager af denne art om nogle år.

Problemet med hensyn til flyveaske fra de kulfyrede kraftværker er også noget, der behøver en hurtig løsning, da amterne for øjeblikket ikke kan få at vide, hvilke løsninger der kan godkendes i miljøstyrelsen. Dette bør hurtigst muligt besluttes. Det virker noget bagvendt, at man påbyder kulfyring på kraftværkerne, uden at man har tænkt på en løsning af affaldsproblemerne.

Der bruges årligt ca. 1,5 mia kr. på spildevandsområdet. Disse penge er i mange tilfælde spildt, hvis ikke kommunerne fører tilsyn med og vedligeholder f.eks. rensningsanlæggene på forsvarlig vis, og dette burde måske præciseres i lovforslaget.

Det samme gælder tilsynet med de godkendelser, man giver virksomhederne. Det er påkrævet, at det i godkendelserne indføres, hvor tit man skal kontrollere de pågældende virksomheders udledninger. Det er der nogle kommuner der glemmer, og det er ikke rigtigt, når der har været et stort forarbejde med at gennemgå ansøgningerne.

Der bør også i lovforslaget være noget om, at almindeligt regnvand fra tage ikke skal til rensningsanlæggene, hvis der er mulighed for nedsivning. Sagen er, at meget af regnvandet på denne måde bliver i jorden og derved renses forsvarligt. Dette vil være med til at afhjælpe problemerne de somre, hvor der ikke falder megen nedbør, således at vi ikke udtørre undergrunden, og det vil også kun-

ne være med til at hjælpe de mange landmænd, der vil have tilladelse til indvinding af vand til vanding af deres afgrøder.

Ligeledes kan en alt for kraftig kloakering af de danske øer medføre, at disse på et tidspunkt vil komme i den situation, at de mangler drikkevand, som så skal overføres fra fastlandet, hvilket medfører meget store udgifter for de pågældende samfund, samtidig med at saltvandet med meget stor kraft trænger ind i undergrunden.

SF er enig i, at der gives muligheder for, at flere får sæde i miljøankenævnet, og mener, at lokale miljøgrupper også bør have ankeret, eksempelvis grundejerforeninger, hvor boliger er placeret tæt op ad nye virksomheder. Det bør også overvejes, om ikke det enkelte amtsråds- eller kommunalbestyrelsesmedlem bør være klageberettiget, da de ofte har bedre kendskab til sagens akter end mange andre.

SF mener også, at klage bør medføre, at den ansøgende virksomhed ikke må gå i gang med byggeriet, før klagen er endeligt afgjort i miljøankenævnet. Vi tror nemlig ikke på, at en virksomhed, der har påbegyndt et byggeri, mens klagen bliver behandlet, vil få påbudt at rive bygningerne ned, hvis ikke den får godkendelsen i miljøankenævnet.

Der er i amter og kommuner stor usikkerhed om, hvad ordene »de kystnære områder« egentlig dækker, og på et møde i Kalundborg, hvor miljøministeren deltog, lovede ministeren at ville undersøge dette. Problemet er, at nogle opfatter det som området ca. 1 m ude i vandet, mens andre mener, at det går længere ud. Sagen er af stor vigtighed for, at man kan finde ud af, hvor amter og kommuner er ansvarlige for vandkvaliteten. Det har været genstand for stærk debat, bl. a. i Vestsjællands amt. Her er der brug for en afklaring hurtigst muligt.

SF er enig i princippet om, at det er forurenere, der skal betale udgifterne i forbindelse med forureningsbekæmpelsen, og vi tror, at hvis dansk industri, selv om der naturligvis er nogle udgifter forbundet med, at forurenere skal betale, ville bruge dette på en positiv måde, så ville der kunne skabes arbejdspladser ved forskning i forureningsbekæmpelse. Samtidig ville det møde sympati mange steder i udlandet, hvis dansk industri brugte det på rette måde.

Thorndahl (FP):

For ca. 9 år siden var folketinget i gang med det afsluttende arbejde med tilvejebringelse af miljøreformen, først og fremmest resulterende i den miljøbeskyttelseslov, vi nu har til behandling i forbindelse med revisionsgennemgangen her i dag.

Miljøbeskyttelsesloven er en meget vidtrækkende og omfattende lovgivning, måske ikke så meget i kraft af selve loven som i kraft af de meget omfattende og meget talrige bemyndigelser, loven indeholder. Det er naturligt, at der i en meget betydningsfuld lovgivning indbygges en revisionsbestemmelse, og i dette tilfælde er det yderligere motiveret af de mange bemyndigelser, denne lov har, hvilket gør den til en rammelov. Folketinget og folketingets miljøudvalg har i virkeligheden på intet tidspunkt siden lovens vedtagelse i juni 1973 haft lejlighed til at gøre status over miljøloven, og jeg føler derfor, at udvalget har pligt til en meget grundig gennemgang af loven og af, hvorledes den i sin helhed har virket gennem årene.

De konkrete forslag til ændringer, miljøministeriet har forelagt for folketinget, er naturligvis kun et udspil, fordi det jo alene er folketinget og først og fremmest udvalget, der skal foretage den egentlige politiske behandling og bedømmelse af lovforslaget. Det vil efter min opfattelse være en alt for snæver behandling, der også vil være i strid med de forpligtelser, vi har som medlemmer af folketinget, hvis vi væsentligst baserer vort arbejde i udvalget på ministeriets forslag til ændringer. Det er derfor min vurdering, at vort arbejdsgrundlag bør være miljøloven i dens helhed sammenholdt med det indtryk, vi hver for sig har fået af miljøloven og dens administration gennem årene.

Jeg vil derfor også finde det rigtigst, at vi, inden vi går i gang med den lovbestemte revision af loven, får aftalt en procedure for behandlingen, der skal sikre, at miljøreformens væsentligste aspekter bliver grundigt belyst, således at vi, når vi sender revisionsforslaget til tredje behandling her i salen, er sikre på, at det er et resultat, der er det bedst mulige, vi præsenterer folketinget for. Jeg vil derfor også mene, at det vil blive svært for os på forsvarlig måde at gennemføre revisionen af miljøloven i denne samling.

I den forbindelse mener jeg, at vi meget grundigt i udvalget skal overveje, om miljøloven fortsat skal være spækket med så mange og så helt uoverskuelige bemyndigelser, som tilfældet er i dag. Man kan vel med nogen grad af rimelighed argumentere for, at man i opstarten af en reform af denne karakter må have en betydelig grad af smidighed indbygget i den grundlæggende lovgivning, for at man administrativt løbende kan foretage justeringer i takt med de indhøstede erfaringer. Men det gælder jo netop ikke mere. Miljøloven har virket siden den 1. oktober 1974, og der ligger altså nu mere end 7 års erfaringsmateriale, som miljøudvalget kan basere sit arbejde på. Jeg vil derfor finde det af stor betydning, at vi i udvalget bemyndigelse for bemyndigelse grundigt overvejer, om vi ikke skal fjerne bemyndigelsen og i stedet præcisere i selve loven, hvad det er, vi i udvalget finder at den pågældende bestemmelse skal benyttes til, og hvad den skal indeholde.

I sig selv er det forfatningsmæssigt betænkeligt, at folketinget inden for centrale og væsentlige områder fraskriver sig sin grundlovssikrede ret til at lovgive og i stedet overfører lovgivningsmagten til den udøvende magt, som det er sket i dette tilfælde. I dag er vi i den heldige situation, at det i hvert tilfælde ikke mere er nødvendigt inden for denne lovs område.

Et andet principielt problem, som jeg synes vi skal drøfte i udvalget i forbindelse med revisionen, er, om de ressourcer, vi sætter ind på at forebygge eller begrænse forureningen, er hensigtsmæssigt fordelt mellem de forskellige forureningskategorier. Skal vi f. eks. forøge indsatsen inden for støjbekæmpelsen, finansieret ved reduktion af indsatsen inden for spildevandsområdet? En sådan drøftelse har vi efter min erindring ikke haft i de 5 år, jeg har siddet i miljøudvalget, og jeg synes faktisk, det er på tide, at vi i udvalget går i gang med en samlet prioriteringsovervejelse.

Et principielt spørgsmål, jeg synes vi skal drøfte i denne forbindelse i udvalget, er, om de milliarder af kroner, vi hvert eneste år investerer i forureningsbekæmpelse, rent faktisk investeres hensigtsmæssigt. Ud fra et samfundsmæssigt synspunkt var det ønskeligt, om de investeringer i forureningsbekæmpende foranstaltninger, der foretages, også

[Thorndahl]

foretages i en rækkefølge, der er bestemt af, om den aktuelle investering giver den størst mulige miljømæssige forbedring, altså det bedste cost-benefit forhold. Der var da heller ingen tvivl om, at det var hensigten med den opbygning, loven fik, og med de intentioner, der er nedlagt i loven. Det er min fornemmelse, at det desværre ikke er gået sådan. I ly af netop miljøbeskyttelsesloven har myndighederne gjort sig skyldige i et omfattende ressourcespild, der muligvis er i milliardstørrelsen, og med meget beskedne miljømæssige effekter.

Miljøministeriet har udsendt 3 interessante rapporter, som vi har fået for et halvt års tid siden. Der er en rapport om, hvorvidt principperne for behandling af klagesager kan forenkles. Der er en rapport om samtidig sagsbehandling, om hvorvidt sager efter anden lovgivning kan afklares i forbindelse med lokalplanlægning, der omfatter dele af miljølovens område. Og endelig en rapport om, hvorvidt reglerne om offentlighed i miljøministeriets lovgivning kan eller skal ændres. Jeg synes faktisk, at vi bør benytte denne lejlighed til i udvalget at se på, om der er nogle af de synspunkter, der er indeholdt i disse 3 interessante redegørelser, der med rimelighed kan indarbejdes i lovgivningen i forbindelse med revisionen.

Den paragraf i loven, der har bevirket de største udgifter, er § 21, der pålægger kommunerne at udarbejde spildevandsplaner. I bekendtgørelsesform fastsattes der en tidsfrist for kommunerne til at fremsende deres spildevandsplaner til amtsrådene. Tidsfristen var den 1. oktober 1976, men der var faktisk kun 29 kommuner, der overholdt denne tidsfrist, og den 1. juli 1981, altså næsten 5 år efter tidsfristens udløb, var der faktisk 3 kommuner, der stadig ikke havde afleveret spildevandsplanerne. Det er svært at undgå at få en fornemmelse af, at der på et meget centralt område i denne lovgivning er et betragteligt antal kommuner, der ikke har overholdt miljøloven, en overtrædelse, der ikke har fået nogen konsekvenser for disse kommuner.

Jeg finder derfor, at dette eksempel sammen med andre gør det meningsfyldt i denne sammenhæng at overveje i udvalget, om det er naturligt eller rimeligt, at vi fortsat skal acceptere, at kommunale myndigheder strafrit kan overtræde miljølovgivningen, mens

andre, f. eks. private virksomheder, straffes for tilsvarende overtrædelser.

Til afslutning skal jeg sige, at vi i udvalget meget positivt, men også meget grundigt vil arbejde med denne revisionsgennemgang af miljøreformen.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne ser gerne, at vi bliver færdige i denne samling med miljøloven, for sidst, da lovforslaget blev fremsat, var det primært for at udskyde den revision af lov om miljøbeskyttelse, som nu er til behandling.

Den mellemliggende tid har vist os, at det i dag mere end nogen sinde er nødvendigt med en effektiv miljøbeskyttelse. Men samtidig ser vi det i CD som vores opgave at bevare hver eneste arbejdsplads, og det er jo en balancegang, der kun kan lade sig gøre ved at give erhvervene rimelige vilkår at honorere lovens krav og påbud på. Derfor hilser vi også med tilfredshed, at lovforslaget giver virksomhederne mulighed for at udvide eller etablere sig, selv om en afgørelse er påklaget.

I det store og hele giver revisionen sig ikke udtryk i grundlæggende ændringer, men vi havde ikke haft noget imod, hvis en sådan grundlæggende ændring var forekommet i § 84 – det har vi før påtalt – for her mener vi, at der er behov for en lempelse i stedet for en stramning. Hvis man læser de i paragraferne omtalte kapitler i retsplejeloven, så vil man se, hvor omfattende indgreb der her er tale om. I andre tilfælde nøjes man trods alt med adgang uden retskendelse.

Der er også en anden ting, vi gerne havde set ved revision af loven, og det er, at der var medtaget flere forenklinger, idet loven stadig væk efter revisionen langt fra opfylder Jyske Lovs ønske om klarhed. Vi mener stadig væk, at den er for uklar og for tung at administrere.

Vi er tilfredse med, at kommunerne i visse mindre sager får den endelige afgørelse. Det mener vi styrker det kommunale selvstyre og letter sagsbyrden centralt – den er stor nok endda.

Spørgsmålet om udvidelse af kredsen af de klageberettigede synes vi er væsentligt. Hvor det før var sager af væsentlig individuel betydning for den enkelte person – og her henviser jeg til Karnovs noter til § 74 – giver man nu visse organisationer klageret, og så

[Yvonne Herløv Andersen]

er det, vi, tror jeg, med god grund kan spørge: hvorfor netop disse organisationer? Det samme gælder i nogen grad bestemmelsen om en udvidelse af miljøankenævnet med de i denne paragraf omtalte organisationer. Vi havde hellere set den nuværende ordning opretholdt, for for så vidt vi er orienteret, har den fungeret tilfredsstillende.

En anden paragraf, jeg gerne vil nævne, er § 11, hvor man efter stk. 3 kan ændre en tilladelse uden erstatning. Det er man ifølge Karnov kommet uden om ved kun at give midlertidige tilladelser. Vi havde gerne set, at dette forhold var blevet ændret, idet vi mener, at det strider mod alle retsregler.

De bestemmelser, der omfatter kortlægningsproceduren, vil vi gerne have til at fremstå mere tydeligt, idet vi mener, at nyformuleringerne er noget uklare.

Særlig interesse samler der sig hos CD om genanvendelse samt bortskaffelse af affald. Der er i lovforslaget tale om en væsentlig udvidelse af de nuværende bestemmelser, og det hilser vi med tilfredshed. Der har jo landet over været sat forsøg i gang, i reglen på kommunalt initiativ, som oftest i form af projekter for unge arbejdsløse. Det ville være glimrende, hvis hele landet kom i gang med at løse opgaven, så vi på den måde kunne spare ressourcer og sætte beskæftigelse i gang. En samlet plan kunne eksempelvis hindre det, hr. Tommy Dinesen omtalte, nemlig at vore nedlagte grusgrave bliver fyldt op med affald – vi er begge valgt i Vestsjælland og har arbejdet lidt med de samme sager – for det kan eventuelt senere medføre skadevirkninger for grundvandet.

Med disse kommentarer og forbehold kan CD tilsige en velvillig udvalgsbehandling af begge lovforslag.

Drøbye (RV):

Jeg finder det naturligt ved denne lejlighed at spørge, om miljøbeskyttelsesloven har sikret de kvaliteter i de ydre omgivelser, som er af betydning for menneskers hygiejniske og rekreative levevilkår og for bevarelse af et alsidigt dyre- og planteliv. Det er først og fremmest naturligt, fordi der er tale om et næsten direkte citat af miljøbeskyttelseslovens formålsparagraf.

Hvis man ærligt skal besvare dette spørgsmål, kan svaret kun blive et nej. En sikring har loven ikke givet os. Der er stadig tale om

betydelige negative påvirkninger af både vores sundhed og vores miljøværdier. Vi tager ikke tilstrækkeligt hensyn til vores omgivelser ved indretningen af vores produktion og vores dagligdag. På længere sigt eksisterer der stadig en betydelig trussel imod både levevilkår og naturressourcer.

Denne pessimistiske konstatering kommer i dag ikke alene fra såkaldte dommedagsprofeter – dem har vi jo som bekendt altid haft – den kommer også fra helt officielt hold. Tag f. eks. rapporten »Global 2000, Report to the President«, som udgør en samlet vurdering fra den amerikanske regeringsadministration af fremtidsudsigterne for vore omgivelser og vort miljø. Den er mindst lige så dystre læsning som »Grænser for Vækst«, »Romklubbens Notater« eller andet, der tidligere i debatterne er blevet karakteriseret som dommedagsprofetier. Der er derfor al mulig grund til at fastholde og udbygge en bevist og målrettet dansk miljøpolitik.

Jeg har ikke med disse bemærkninger villet underkende de resultater, miljøministeriet har medtaget i vurderingen af miljøreformen, således som det er fremgået af rapporter og redegørelser. Der er på flere områder opnået resultater. Problemet er blot, at udviklingen på andre områder løber videre og nogle gange løber stærkere videre, samt at de metoder, vi anvender, først og fremmest er afbødende og i nogle tilfælde skaber andre problemer end dem, vi løser.

Jeg skal for at komme lidt nærmere ind på det gøre nogle bemærkninger om de enkelte klassiske elementer: jord, vand og luft.

Vandet først. Både i de salte og i de ferske vande er der helt tydeligt opnået resultater som følge af den omfattende, men – må vi jo erkende – også meget dyre rensningsindsats. Vi kan også for de ferske vandes vedkommende konstatere, at sårbarheden er meget stor, og at vi samtidig har tømt en række vandløb for vand ved de nye kloakeringsmetoder. Endelig udgør overfladevandet et stigende problem med indholdet af næringsstoffer. Ser man på det salte vand, er der også sket en forbedring af vandkvaliteten, men der er betydelig usikkerhed om langtidseffekterne i brakvandene, og på enkelte områder går det rigtig skidt. Det gælder okkerproblemet, men det gælder også usikkerheden og risikoen omkring olie- eller kemikalieaffaldskatastrofer, bl.a. på grund af de stigende

[Dræbje]

skibsstørrelser. Derfor må den fremtidige indsats på vandområdet i højere grad koncentrerer om at genetablere naturlige kredsløb for vandet.

På luftområdet er der opnået resultater i retning af en mindre forurening – jeg kan pege på oliefyrsindsatsen, på bly i benzinen m.m. – men samtidig betyder det stigende energiforbrug generelt og den stigende kulanvendelse i særdeleshed nye problemer med både svævestøv, svovl og kvælstof, så vi ikke i dag kan hævde, at for luften er problemerne blevet mindre.

I disse dage, hvor der jo er inversion, kan man læse, at der er trusler om direkte sundhedsfare, men jeg synes, det er værd at gøre opmærksom på, at i forhold til målsætningen i miljøbeskyttelsesloven er det nok naturværdierne, som er det mest sårbare, det største problem. Selvfølgelig er det nødvendigt med internationale aftaler, men f.eks. omkring kulfyringen er der behov for selvstændige danske initiativer, så vi mindsker luftforureningen.

Også det tredje element, jorden, indeholder stadig problemer. Vi genbruger for lidt, har stigende problemer med det vanskelige affald, dvs. kemikalier, og vi har i nogen udstrækning – ja, måske endda i stor udstrækning – gravet fortidens synder ned. Samtidig skaber selve rensningen nye problemer. Vi producerer slam, flyveaske og måske ved afsvovling også store mængder svovl, som vi vil få svært ved at slippe af med.

Til disse tre elementer skal jeg føje en enkelt bemærkning om støjen, hvor der jo heller ikke kan påvises nogen egentlig forbedring. Så selv om vi må anerkende, at der i kraft af den indsats, som er gjort inden for miljøbeskyttelseslovens rammer, er opnået resultater, er der altså ikke nogen som helst grund til at mindske indsatsen på miljøbeskyttelsesområdet.

Loven er som bekendt en rammelov. De manglende retningslinjer i loven, manglende præcisering af bestemmelserne i loven, var en af hovedårsagerne til, at det radikale venstre i 1973 ikke kunne støtte den. Vi synes, det er skuffende, at der ikke i erfaringsperioden med den første lov er blevet skabt muligheder for i højere grad at indbygge egentlige retningslinjer, lovbestemmelser fremfor rammebestemmelser, i selve lovteksten.

Situationen er så den, at både den nye og den gamle lov står og falder med, om den administrative indsats er tilstrækkelig god. Vores hovedindtryk er, at der ofres for mange kræfter på de små sager, medens der sættes for lidt ind på de store. En forenkling af sagsbehandlingen ved de mindre betydende sager ville efter vores opfattelse være et vigtigt skridt mod en større folkelig forståelse for miljøindsatsen.

Vi skal med andre ord bekæmpe det opvoksende miljøbureaukrati. Ganske vist har vi bemærket, at ministeren i sager vedrørende miljøbeskyttelsesreglementet ønsker at begrænse klageadgangen. Vi mener, at der er behov for en mere vidtgående forenkling i de mindre betydende sager. Det er bl.a. efter vores opfattelse urimeligt, at koordineringen af en byggesags offentlige godkendelse påhviler bygherren og ikke de offentlige myndigheder. Ikke engang inden for miljøministerens område kan man få en samlet godkendelse af sin byggesag i forhold til planlovgivning, miljølovgivning og fredningslovgivning. Sammen med de ofte meget lange behandlingstider – hvis tre instanser er inde i billedet, kan det meget let blive til et års tid – er det nok en af de væsentligste hindringer for en større og bredere forståelse for miljøloven.

Til gengæld vil vi sige ministeren tak for, at han på et andet område har vist forståelse for det folkelige i miljøbeskyttelsen. Det gælder udvidelsen af klageadgangen til også at omfatte nogle væsentlige miljøorganisationer, og det gælder den tilsvarende udvidelse af sammensætningen af miljøankenævnet. Der er tale om opfyldelse af tilsagn, som tidligere ministre har givet det radikale venstre ved afgivelse af betænkning om miljølovgivningen. At udformningen så ikke er helt i overensstemmelse med, hvad vi har ønsket, er noget andet; det vil vi se nærmere på i udvalgsarbejdet.

Den del af administrationen, der omfatter tilsyn og kontrol, indeholder flere problemer, end det fremgår af lovforslaget og bemærkningerne. Der er for mange eksempler på, at tilsynet på vigtige områder svigter, og det er et spørgsmål, som vi ønsker nærmere belyst i udvalgsarbejdet.

Endelig skal jeg om administrationen slå fast, at det i en række tilfælde har været meget utilfredsstillende at konstatere, at bøder-

[Dræbye]

ne for klare og bevidste overtrædelser af loven ikke har været i størrelsesorden med den besparelse, som er opnået. I den forbindelse mener vi, det må overvejes at henstille til justitsministeren, at politi og anklagemyndighed får særlig miljøretlig ekspertise koncentreret om enkelte afdelinger, sådan at vi får en fornuftig belysning af de miljøsager, som vi formentlig vil få flere af i fremtiden. Det er hverken for de anklagede eller for offentligheden betryggende, at belysningen af sagerne foregår, som det sker i øjeblikket.

Jeg kan ikke ved denne første behandling komme ind på en række enkeltheder i lovforslaget; det vil vi tage op i udvalgsarbejdet, som vi vil deltage positivt i med det formål at opnå forbedringer i følgende retninger. For det første en mere præcis, mindre rammepræget lovgivning. For det andet en administrativ forenkling. For det tredje en større folkelig forståelse. Og sidst, men ikke mindst, en mere målbevidst indsats for at løse de store problemer, vi står over for på miljøbeskyttelsesområdet.

Waldorff (VS):

Første gang vi havde en mere grundig diskussion om revision af miljøbeskyttelsesloven, var i 1977-78. Dengang foreslog VS en helt anden måde at gribe hele dette miljøbeskyttelsesproblem an på end den, som ligger i miljøbeskyttelsesloven. Vi ønskede ikke at tage udgangspunkt i erhvervslivets, industriens og forbrugets aktuelle behov; vi ønskede at tage udgangspunkt i: hvad er miljøets situation, og hvad er målet i en miljøbeskyttelse med bevarelse af et økologisk system, som hele vores overlevelse afhænger af?

Vi foreslog dengang nogle redskaber, som vi stadig væk mener er de rigtige. Det var bl. a. fuld oplysningspligt om al produktion og alt forbrug, en gennemført godkendelsesordning, en gennemført klageadgang, en forhåndsgodkendelse af kemiske stoffer og produkter og en forhåndsgodkendelse af alle de processer, som råstoffer gennemgår. Og vi foreslog en fuld overvæltning af alle omkostninger ved forurening på dem, der faktisk forurenede miljøet.

Princippet i det er selvfølgelig, at det skal være utrolig dyrt at forurene, og det skal faktisk ikke være muligt at forurene. Når det er nødvendigt at tage det udgangspunkt, er det,

fordi, som også hr. Dræbye sagde, dette med et økologisk sammenbrud bare ikke er noget, som nogle fantasifulde profeter har fundet ud af. Det er faktisk en reel risiko. Det er ikke kun i Amazonlandet, at naturen er truet. Det er ikke kun de afrikanske skovområder, som falder for ørkenen. Det er faktisk også herhjemme, at store dele af naturen er truet på forskellige leder.

I det perspektiv er det en kolossal skuffelse at se, hvad det er for et forslag til revision af miljøloven, som man kommer med. Jeg mener, at dette forslag til revision er skruet sammen efter princippet, at det drejer sig om at holde forureningen lige under det niveau, som er katastrofalt, lige under det niveau, som miljøet ikke kan bære.

Problemet ved det er for det første, at det lykkes jo langtfra altid. Der sker faktisk masser af ting, som ikke måtte ske i forhold til miljøet.

For det andet kender man stadig væk ikke de langsigtede virkninger af den forurening, der foregår, bare i Danmark – og slet ikke på verdensplan. Det vil sige, man ved ikke, om den miljøbeskyttelse, der foregår i dag, er tilstrækkelig til at opretholde de biologiske kredsløb.

Det tredje er, at med den opretholdelse af forureningen sker der en konstant forringelse af levevilkårene både for plante- og dyrearter og såmænd også for de mennesker, som lever i miljøet i dag.

Revisionen er selvfølgelig et kompromis imellem nogle meget kortsigtede økonomiske og politiske interesser på den ene side og så en vis – voksende, vil jeg godt indrømme – forståelse inden for statsapparatet, det vil i dette tilfælde i høj grad sige miljøstyrelsen, en vis forståelse af, at det faktisk er nødvendigt at tage den økologiske tænkning alvorligt. Måske er det også et resultat af det, at der faktisk efterhånden er ret brede folkelige bevægelser, der tager disse ting alvorligt. Men revisionen bærer i meget høj grad præg ikke bare af, at der er tale om et kompromis, men af, at det har været erhvervsinteresserne, som har været de stærkeste, når det drejede sig om at finde ud af, hvor kompromiset skulle ligge imellem de modsatte interesser.

Det vil jeg godt illustrere med et par af de ændringer, der foreslås til miljøbeskyttelsesloven. Man vil nu ændre sammensætningen af miljøankenævnet. Vi er imod miljøanke-

[Waldorff]

nævnet. Det har vi været hele tiden. Det var socialdemokratiet oprindeligt også. Miljøankenævnet kom kun ind i loven, fordi det var en forudsætning for, at Industrirådet kunne tilslutte sig den, og for, at de konservative ville stemme for den. Der er i dag, hvis socialdemokratiet holder fast ved sin oprindelige holdning, flertal for at fjerne miljøankenævnet. Det vil man ikke. Man har hele tiden fastholdt – altså efter at man lod sig overtale til at lave kompromiset i 1974 – at dette miljøankenævn var en udmærket ting at have. Det var en sagkyndig og uvildig instans, som kunne se på og holde øje med, at loven blev administreret rigtigt. Så er det ærlig talt til grin, at på grund af den kritik, der har været af miljøankenævnet for ikke at være sagkyndigt og uvildigt – en kritik, der er afvist konsekvent – foreslår man i dag, at dette uvildige og sagkyndige organ bliver gjort endnu mere uvildigt og sagkyndigt ved, at man sætter nogle nye interesser ind i miljøankenævnet. Det er selvfølgelig meget afslørende for, hvordan det hele fungerer. Det er klart, at det er et interesseforetagende. Det er klart, at det drejer sig om at repræsentere erhvervsinteresser og afveje dem over for miljøinteresser og sådan noget. Det er det, det handler om. Der er ikke megen uvildighed i et organ, der sætter en formand for pelsdyravlerforeningen f. eks. til at være dommer i en sag, der handler om pelsfarme. Det er den slags ting, man har kunnet opleve i forbindelse med miljøankenævnet.

Jeg mener, at det er en forbedring, som ikke er til at få øje på, når man nu vil ændre miljøankenævnets sammensætning. Hvor man oprindeligt talte om at lave 4 udpegelsesgrupper til miljøankenævnet, har man nu yderligere bøjet sig for Industrirådets modstand og har nøjedes med at putte nogle naturorganisationer og så lidt Arbejderbevægelsens Erhvervsråd ind i de allerede eksisterende udpegelsesgrupper til miljøankenævnet. Jeg mener, at det er et forsøg på at give miljøankenævnet en fernis, lade det fremtræde lidt mere pænt, lidt mere alsidigt – og ikke spor andet. Det vil have præcis den samme funktion, som det har haft hele tiden. Det er muligt, at Georg Poulsen er tilfreds med, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd skal udpege nogle sagkyndige i fællesskab med Industrirådet, men jeg er overbevist om, at det vil Magnus Demnitz og mange i specialarbej-

derforbundet absolut ikke føle sig dækket ind af.

Det andet eksempel drejer sig om klageadgangen. Jeg tror nok, jeg har læst forslaget rigtigt, når jeg har forstået det sådan, at Danmarks Naturfredningsforening får en klageadgang som en landsdækkende organisation, men ikke i forhold til alle sager, ikke i forhold til de forurenende virksomheder, som ikke er mærket med et A i listen over typer af forurenende virksomheder. Det betyder bl. a., at Naturfredningsforeningen ikke har nogen klagemulighed i forhold til virksomheder, som er godkendt i amtsregie. Det betyder f. eks., at for farve- og lakfabrikker og spritfabrikker – ifølge bilaget, som det ser ud i 1974 – har Naturfredningsforeningen ikke mulighed for at påklage afgørelser. Det synes jeg er uforståeligt.

Derudover vil jeg sige, at jeg synes, det er aldeles uforståeligt, at man kun har fundet de få gamle, veletablerede miljøorganisationer frem og givet dem en klageadgang. Det eneste fornuftige var selvfølgelig at udvide den klageadgang til lokale miljøforeninger, som har arbejdet i årevis med disse ting, som ofte har et meget bedre begreb om, hvad de lokale miljøproblemer går ud på – beboerforeninger, f. eks. i det centrale København, naboerne til Sadolin & Holmblad og sådan nogle. Hvorfor skal sådanne beboerforeninger ikke have mulighed for at påklage afgørelser? Hvorfor skal det kun være de veletablerede, gamle naturorganisationer, sportsfiskerforeningen og sådan nogle?

Éns begejstring over forbedringen af f. eks. klageadgangen kan være på et ret lille sted, når man samtidig forringer mulighederne for at påklage visse afgørelser, hvor kommunerne får den endelige afgørelse. Man kan godt se, især ud fra et administratorsynspunkt eller ud fra en teknokratisk synsvinkel på tingene, som man nødvendigvis må have f. eks. i miljøstyrelsen, at det er komplet åndssvagt at sidde og spille tid på, at en eller anden klager over, at naboens 7 kaniner larmer for meget, eller at der ikke må stå et tørkloset på stranden. Det er fuldstændig urationelt at bruge miljøstyrelsens tid på sådan noget, men problemet i det er, at det meget let kan blive begyndelsen til en meget omfattende udhuling af hele klageadgangen. Det er derfor, vi er bange for det. Vi tror faktisk på, at det kan være begyndelsen til en virkelig om-

[Waldorff]

fattende forringelse af klagemulighederne i miljøloven. Det vil vi selvfølgelig gøre noget mere for at få undersøgt.

O.k., der er også nogle rimelige og fornuftige ting imellem alt dette her, om affaldsplanlægning og nogle af bestemmelserne om spildevandsplanlægning og sådan noget. Det er udmærket, men det centrale er – og dér er jeg egentlig ret enig i mange af de betragtninger, hr. Dræbye fremførte – at man har lavet en række udredninger om miljøet i Danmark, og man har kunnet konstatere naturligt nok, at de penge, man har brugt, faktisk har virket på nogle områder i ret stor udstrækning, men miljøets tilstand i øvrigt er bare ikke blevet bedre, men på en lang række områder blevet værre, end det faktisk var.

Man ved uendelig lidt om de langsigtede virkninger af det forureningsniveau, som eksisterer i dag, og derfor er det komplet uansvarligt, sådan som denne revision lægger op til, at man har en holdning til miljøbeskyttelse, som siger: ja, så længe den går, så går den altså.

Steffensen (KrF):

Det lovforslag, vi behandler i dag, er efter vores opfattelse i kristeligt folkeparti et udmærket og godt oplæg fra ministeren, som vi i alt væsentligt kan tilslutte os, og som vi gerne vil arbejde med i udvalget for at få så godt et resultat ud af det som muligt.

Der er nogle bestemmelser, jeg vil gøre nogle bemærkninger til. For det første den bredere sammensætning af miljøankenævnet. Vi er meget tilfredse med, at det nu er således, at Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kommer med på lige fod med Industrirådet og med landbrugets organisationer. Det burde have været med fra begyndelsen. Jeg tror, det kunne have været med til at afbøde visse vanskeligheder i de år, som er forløbet. Men godt, at det sker. Det er vi tilfredse med.

En anden problematik, man kunne standse ved, er udvidelsen af kredsen af klageberettigede. Den er vi lidt mere betænkelig ved. Jeg mener, det har fungeret sådan i de år, loven har virket, at man i alt væsentligt har hørt disse organisationer og har taget dem med på råd, inden man har truffet endelige beslutninger. Den form for høringsprocedure ville vi nok havde foretrukket, fremfor at man nu giver dem en direkte status i miljø-

ankenævnet. Men det er et spørgsmål, som vi kan drøfte nærmere i udvalget, tror jeg.

Der foreslås en vis forenkling, idet man giver kommunerne kompetence til at beslutte visse ting. Det er en absolut positiv ting, og vi ser sådan på det, at det måske var rimeligt, om denne forenkling blev udbygget. Også det tror jeg der er mulighed for at snakke nærmere om i udvalget, når vi skal til at arbejde med enkelthederne.

Der er en anden problematik, som jeg synes bør nævnes, det er affaldsproblematikken, som også er nævnt i lovforslaget. Efter vores opfattelse savnes der en kommunal bemyndigelse til at kræve skæmmende affalds- og skrotbunker fjernet, f. eks. i områder med bymæssig bebyggelse, ligesom et forbud mod opbevaring af skrotbiler o. lign. på områder i byer, der ikke er sikret mod nedsivning af forurenede vand fra overfladen, kunne tages med ved den revision, der nu skal foregå.

Alt i alt vil vi sige, at vi ser positivt på oplægget her. Vi vil gerne medvirke til et godt udfald af drøftelserne. Vi mener, at de retningslinjer, som her er lagt op, er rigtige, og vi vil i alt væsentligt kunne bakke forslaget op – med de enkelte forbehold, jeg her har taget.

Miljøministeren (Erik Holst):

Jeg vil gerne takke det store flertal af ordførere for en meget velvillig modtagelse af de forslag om ændringer, der er fremsat til miljøbeskyttelsesloven. Det er lidt anderledes i dag, end da vi første gang så på disse spørgsmål. Jeg har fra debatten i 1971–72 prøvet at samle lidt sammen af, hvad der blev sagt, og jeg kiggede også lidt på, hvad folketinget sagde, da vi første gang skulle behandle en samlet miljølov – det, som vi siden har kaldt en miljøreform. Man sagde fra folketingets side og fra ministerens side dengang, at der selvfølgelig hidtil har været foretaget indsats imod forureningsproblemer, men de har hverken været samlede, koordinerede eller effektive eller haft et perspektiv, der førte frem til noget bestemt.

Samtidig blev det understreget, at der meget ofte i sådanne sager er en flertydig og flersidet interesse, der gør det uhyre vanskeligt at få en endelig – den endelige og den eneste – løsning på problemerne. Det er ikke

[Miljøministeren]

således, at der kun findes én løsning på alle disse problemer, for der er selvfølgelig forskellige interesser involveret i næsten hver eneste miljø sag her i landet.

Men når det er sagt, må jeg til gengæld også sige, at det er lykkedes betydelig bedre, end vi dengang i 1973 troede, at få hele lovgivningen til at virke og også at opnå resultater. Vi har dog ikke opnået resultater, der betyder, at vi i dag kan sige, at vores indsats har bevirket, at alt omkring os – det fysiske miljø – er i fuldkommen orden fra nu og af og i al evighed.

Hr. Dræbye var inde på, at det var nødvendigt, at befolkningen – at folket, hvis man kan bruge den betegnelse – forstod, hvad det var, vi foretog os med de indgreb, og hvad vi foretog os med de udgifter, som vi på andres vegne har ladet afholde, og hvorledes vi med meget store investeringer på mange områder har opnået et betydelig bedre resultat i dag, som alle har en mere positiv holdning til.

Det var uhyre vigtigt – og det var en af de meget vigtige sider ved miljøreformen, da den i sin tid blev fremlagt her i folketinget – at der var en folkelig opbakning. Der måtte i og for sig også være mulighed for, at man lagde beslutningerne, tilsynet og tilladelserne ud til de folkevalgte.

Det betyder jo, at vi i dag kan sige, at der er en anelse forskel imellem de forskellige kommuners og de forskellige amters vurderinger af måske samme sagsforhold. Deri er der ikke noget ejendommeligt, og der er heller ikke noget forkert i det, såfremt vi kan sige, at der er nogle hovedsynspunkter, som vi hele tiden får tilgodeset, når det gælder om at bedre miljøet generelt.

Næsten alle ordførere har været inde på spørgsmålet om klageberettigelsen, og flere har været inde på: hvem er egentlig med, hvorfor har man valgt nogle ud, og hvorfor har man udskudt andre? Det er en meget vigtig nyskabelse i miljøloven, at nogle landsdækkende organisationer får klageberettigelse. Hidtil har de omkringboende kunnet klage, og det har givet mulighed for, at lokale miljøproblemer kunne komme frem til en ankeinstans, hvis ikke de var løst til de berørtes fulde tilfredshed. Men der har været nogle sager, hvor det har været umuligt at finde klageberettigede efter vores hidtidige definition. Vi har set det f.eks. for vandområder og vandløb, hvor der ikke direkte har

været en privat interesse inde i billedet. Her har det været vanskeligt at se, hvem der egentlig var klageberettiget.

Når jeg har foreslået de landsdækkende organisationer, som jeg har i dette tilfælde, er det ikke, fordi disse organisationer er bedre og pænere end andre, men det er, fordi de virkelig har en stor, landsdækkende tilslutning, og de har en generel holdning, der svarer til den holdning, som er nedlagt i miljøloven. Det må være rimeligt at forvente, at hvis en sådan organisation kommer med en klage, så er der en vis reel baggrund for denne klage. Det er ikke således, at man klager – havde jeg nær sagt – blot fordi der er en mulighed for at klage over et eller andet.

Der er flere af ordførerne, der har været inde på, at det måske vil bevirke, at man vil få betydelig flere klager, end man har fået hidtil. Jeg tror nok, vi vil få nogle flere klager, men jeg tror ikke, det bliver ret mange. I forhandlingerne med organisationerne har disse hidtil været meget ansvarsfulde i deres adfærd, og de har også ved de aftaler, vi har truffet, og i de forhold, vi har behandlet i fællesskab, vist megen ansvarlighed, så jeg tror ikke, der vil komme det voldsomme antal klager, der vil forrykke hele vores miljøbehandling herhjemme eller drukne os i sager.

Flere har været inde på spørgsmålet om miljøankenævnet. Det er rigtigt, som hr. Waldorff siger, at i det forslag, som socialdemokratiet fremsatte allerførst i 1972, var der ikke noget miljøankenævn, men da socialdemokratiet ikke dækker samtlige 179 medlemmers opfattelse, må vi forhandle os frem med andre, der repræsenterer andre synspunkter og andre opfattelser. Jeg skal ikke værdisætte dem som dårligere eller bedre, men kun sige, at det må være en opgave for ethvert parti, der føler et ansvar for miljøet, at indgå i en forhandling for at nå et resultat. Alternativet ville være, at der ikke var nået noget som helst, hvis vi ikke forhandlede om tingene.

Det er således, miljøankenævnet blev skabt, og siden har der i dets funktion ikke været afgørelser, der kunne siges at være kritisable eller betænkelige, hverken i den enkelte sag eller generelt, således at man kunne sige: dette nævn virker ikke som det sagkyndige nævn, som vi gik ud fra det skulle være, da vi etablerede det. Mine erfaringer – og jeg tror næsten alles erfaringer – har været, at

[Miljøministeren]

det har virket som det sagkyndige nævn, det også var meningen at det skulle være. Jeg nærer meget stor fortrosthed og forhåbning til, at man i fremtiden vil køre samme linje, selv om der bliver flere, der får indstillingsmulighed til de to principielle lister, der stadig væk skal tages sagkyndige fra.

Der blev sagt heroppefra, at nævnet af og til kunne have en formand, der havde en ikke-juridisk uddannelse – det blev udtrykt på en anden måde – men nævnets formand er altid jurist, og det er meddommerne, der er de sagkyndige, og som udpeges fra de to lister, som sammensættes af organisationerne. Der er altså intet juridisk ejendommeligt i, at nævnet virker som en slags domstol, for således er det tænkt, og således har det haft mulighed for at virke indtil i dag.

Må jeg sige til hr. Ole Bernt Henriksen fra det konservative folkeparti, at de ældre forureningsproblemer, som har været berørt fra forskellig side, er der ikke taget stilling til i forbindelse med de ændringer af miljøloven, jeg har fremsat her. Der findes altså ingen regler om fordeling af omkostningerne, når der skal ryddes op på gamle kemikalielossepladser. Spørgsmålet om, hvem der skal betale for dette, afgøres efter dansk rets almindelige erstatningsregler.

Jeg har godt set, at et medlem af folkettinget, hr. Finn Jørgensen, har gjort sig til talsmand for, at man skulle gennemføre en lovgivning om disse spørgsmål, og jeg tør da ikke sige i dag, at der ikke er behov for en sådan lovgivning, men jeg mener ikke, at min egen stilling er så afklaret, at jeg uden videre kan pege på løsninger på disse områder. Indtil videre står det fast, at dansk rets almindelige regler gælder på disse områder, men det er da et spørgsmål, som jeg gerne ser at man behandler i folketingets miljø- og planlægningsudvalg.

Må jeg i øvrigt sige en enkelt ting om dette udvalg – det er til flere af ordførerne. Der er i årenes løb udført fantastisk meget og fantastisk grundigt og dybdøbende arbejde i dette udvalg. Jeg tror, det er det udvalg, der stiller de fleste spørgsmål her i folketinget. Måske er der en sammenhæng mellem antallet af ansatte i miljøministeriet og antallet af spørgsmål. Vi er jo mange i miljøministeriet. En af grundene kunne være, at sagerne er meget komplekse og meget ofte kan anskues ud fra forskellige synspunkter. Det bevirker

igen, at folketingets udvalg, der formodentlig føler et meget stærkt ansvar for at få afklaret disse sager, meget ofte borer i nogle af disse sager på en måde, der bevirker, at vi har alenlange besvarelser af de spørgsmål, der stilles.

På den anden side finder jeg også, at udvalgets arbejdsområde i forbindelse med miljøministeriet er af en sådan karakter, at vi kan sige, at vi dermed sikrer, at alle sider af miljøproblemerne belyses. Når der f. eks. fra hr. Dræbyes side siges, at vi bliver nødt til at se, hvad der på længere sigt kan ske med grundvandet herhjemme, så er det helt oplagt, at dels er der folkelige opfattelser, dels er der ekspertudtalelser, dels er der virksomheder, der føler sig truet på deres næring, dels er der ansatte, der føler, at der er mulighed for, at man fjerner deres arbejdsplads, såfremt vi skulle lave miljøet 100 pct. rent og ikke påvirke det på nogen som helst måde. Jeg ser altså ikke, at der er noget forkert i disse forskellige synsvinkler, man kan betragte de enkelte problemer ud fra.

Må jeg sige til hr. Sønderby fra venstre, at siden miljøloven har kunnet virke så mange år på en nogenlunde tilfredsstillende måde, kan man sige, at den frygt, man nærede for mange år siden for, at miljøloven skulle være en overadministrativ lov, der hele tiden ville stille sig hindrende i vejen for næringslivet, måske navnlig for landbruget, har vist sig ubegrundet.

Der kan have været enkelte tilfælde, hvor landbruget har følt sig noget brøstholdent over, at folk er flyttet ud på landet, og så har de klaget – for det kunne man med miljøloven i hånden – over en eller anden duft fra en mødding eller over nogle fluer el. lign., men jeg tror, at det samspil, der har været mellem ministeriet og udvalget, har givet mulighed for, at man har kunnet fjerne nogle af de mest, jeg tør ikke sige urimelige, men nogle af de mest outrerede måder at vurdere erhvervsvirksomhed på landet på.

Dermed være ikke sagt, at man straks skal skynde sig at bryde alle miljøregler alle steder, hvor man kan se sit snit til det, hvis der bare reddes en arbejdsplads. Dermed skal bare siges, at til trods for at udsigterne miljømæssigt er meget alvorlige, til trods for udtalelserne fra mange eksperter og mange videnskabsmænd og mange forskere – som i denne bog, der er uddelt til folketinget, »Oasen i

[Miljøministeren]

rummet?« – til trods for det synes jeg, det er muligt for os at afbalancere vore indgreb på en sådan måde, at vi kan sige, der gøres, hvad der kan, stort set, for at bedre miljøet og bedre vor viden om, hvorledes vi undgår at påvirke miljøet i en u hensigtsmæssig og urimelig retning.

Her vil jeg godt slå et slag for vores planlægningslove, for mange af de problemer, vi står i, må skyldes manglende planlægning på et vist tidspunkt. Lægger man en meget stor virksomhed, der kan producere farlige kemikalier, et sted i byen, og lægger man to eller tre børnehaver lige ved siden af, så er det oplagt for enhver, at der opstår konfliktlignende meningstilkendegivelser fra de to sider. Her er det folketingets opgave at vurdere, hvad der egentlig skal lovgives for.

Flere af ordførerne har været inde på, at straffene og bøderne af og til er lidt små for dem, der overtræder reglerne. Vi har stadig væk fra miljøministeriets side sagt, at det gælder om, at det ikke må kunne betale sig at bryde loven. Det forekommer jo helt urimeligt, hvis det er således, at bryder en virksomhed loven, så sparer den 10.000 kr. om måneden, mens bøden for, at man ikke foretager det fornødne indgreb, måske kun er 5.000 kr. Det er klart, at der ikke må være et misforhold, som i givet fald kan udnyttes.

Lad mig sige her – det er både til de konservative og til venstre og til de radikale – at der er fra miljøministeriets side ikke noget ønske om at varetage hverken arbejdspladser eller virksomheders interesser, så det skader miljøet, eller så det skader virksomhedernes omdømme. Det er i virkeligheden således, at i Danmark er 90 pct. eller flere af virksomhederne helt indstillet på at følge alle de regler, alle de forskrifter, der udstedes ifølge miljøloven for at mindske påvirkningen på vort miljø. Det er nogle få, der bryder loven, og det må ikke være således, at disse få virksomheder er dem, der ligesom tegner billedet. Det er altså min agt at se til, at bøderne hele tiden står i et rimeligt forhold til de overtrædelser, der er tale om, således at overtrædelsens antal mindskes.

Spørgsmålet om tilsyn har været berørt af flere af ordførerne. Vi har selvfølgelig ønsket, at tilsynet var så effektivt som muligt, men vi har samtidig måttet erkende, at det er de folkevalgte på det lokale sted, der skal administrere de love, vi giver herinde i folke-

tinget. Hvis de folkevalgte på det lokale sted føler, at der er flere muligheder for at etablere tilsyn, all right, så lad dem gøre det, men det bliver nok nødvendigt fra ministeriets side at foreskrive tilsynshyppighed og se til, at tilsynshyppighed og tilsynsomfang er noget, der gælder for en godkendt virksomhed, og at der også sker det tilsyn, man har lagt op til.

Flere af ordførerne har været inde på forenklinger. Der er ikke noget, jeg ønsker mere end nogle forenklinger, og hr. Thorndahl viftede med de tre rapporter, som miljøministeriet har udarbejdet. Det var egentlig ikke meningen, at vi skulle udgive dem, men da jeg overtog ministeriet, så jeg, at der var påbegyndt et arbejde. Det gjorde vi færdigt, og så prøvede jeg at vurdere de politiske muligheder for at få mange af disse tanker realiseret, som lå i dette interne arbejdsrapport.

Det var meget svært at få mange af dem realiseret i første omgang, men det var i og for sig ikke svært at finde megen forståelse hos enkelte folketingsmedlemmer – partimæssigt var det måske vanskeligere – men det var ikke svært at finde forståelse for, at der var fornuft i noget af det, der var fremlagt, og derfor har vi valgt den procedure, at vi har udgivet dem i en småbogsform, således at først og fremmest folketingets medlemmer og derefter udvalgets medlemmer og andre kan se dem igennem. Det skal være sagt her fra talerstolen, at vi ikke stopper med arbejdet; arbejdet går videre, og vi er meget glade for lejligheden til at få vurderet nogle af de resultater, der ligger i disse rapporter.

Det er altså ikke fra miljøministeriets eller administrationens side, at man ikke har ønsket at forenkle denne sags behandling, som meget ofte også efter vores opfattelse er for indviklet og tager for lang tid.

Lad mig dernæst sige noget om de ressourcer, man siger der har været anvendt. På et vist tidspunkt udgav miljøstyrelsen en rapport om, hvad der var sket på miljøreformområdet. Den er kedelig, neutral, nøgtern og uden billeder, men den er vel velegnet til folketingets medlemmer. Derimod gik vi ud fra, at den var mindre velegnet til folk ude omkring i landet, der er knap så hurtige til at læse som vi herinde, og derfor udgav vi en mere populær udgave, der ikke er mindre kvalificeret teknisk set, men som er fyldt

[Miljøministeren]

med billeder og grafik for at forklare, hvad der var sket, og hvad det havde kostet. Her vil jeg understrege, at vi siger det meget, meget tydeligt omme på de sidste sider med overskriften »Hvad har vi fået for pengene?« Hvis man i befolkningen føler, man har fået noget, der svarer til det beløb, man betaler, så lyder der ikke noget særligt ramaskrig derudefra, når der er tale om udgifter til miljøbeskyttende foranstaltninger, men hvis man føler, der er et misforhold imellem det, vi pålægger folk, og det, som folk føler de får, ja, så er det klart, der må lyde et ramaskrig rundt omkring fra de såkaldt arme skatteydere.

Vi har ikke hørt noget sådant. Vi har ikke i ministeriet set eller hørt, at der skulle være mange, der følte, at miljøinvesteringer var urimelige investeringer. Men hr. Thorndahl var inde på, at man måske kunne se på prioriteringen, og det er jeg ikke helt uenig med hr. Thorndahl i. Selvfølgelig bør vi se på, om vi prioriterer på en sådan måde, at vi opnår det maksimale med den mindst mulige indsats eller med den lige nødvendige indsats.

Jeg glæder mig til at samarbejde med medlemmerne af udvalget. Mange af de detaljer, som har været fremme i dag, egner sig bedst for udvalgsarbejde, men lad mig lige knytte til generelle betragtninger til mit indlæg her, der måske – det må jeg sige til formanden – har været lovlig langt, men det er i virkeligheden meget, meget vigtige sager, vi beskæftiger os med.

Inden vi fremsætter et lovforslag her i folketinget, har jeg selvfølgelig hørt, hvad organisationer og kommuner, bevægelser og virksomheder og enkeltpersoner og flere personer samlet sammen har haft at sige om de ting, vi har foretaget os. Samtidig har jeg kigget på, hvad jeg har lovet folketinget, og hvad jeg har lovet udvalget, og hvad mine forgængere har lovet udvalget. Derved er det meget, meget vide kredse, vi har fået berøring med.

Vi har delt dem ind i tre hovedgrupper. Vi har sagt, at de, der skal leve med loven, jo først og fremmest er de virksomheder, som miljøkravene stilles til. Det er de mennesker, som i deres erhverv eller fritid er afhængige af miljøets tilstand, og det er de kommuner og amter, som har den daglige administration af loven, og hvis man ser sagen ud fra en enkelt gruppes synspunkter, er der sikkert

meget, man kunne ønske sig anderledes. Virksomhederne, miljøorganisationerne og kommunerne kunne hver skrive lange ønskelister. Men har vi en kontakt med disse grupper, bevirker det også, at vi forsøger at finde frem til en balanceret fremstilling af et lovforslag her til folketinget. Jeg mener, det her er lykkedes os at få respekteret det væsentligste i hver af disse tre gruppers synspunkter, og den enighed, vi har opnået med alle tre grupper, viser, at det med en stor indsats også er lykkedes at komme så langt.

Derfor beder jeg om, at man under det videre arbejde med dette lovforslag har øjnene åbne for, at der er en balance i det, der her foreligger, på en sådan måde, at alle de, vi har været i forbindelse med, og som vi har forhandlet med, har følt, at de kunne leve med det, men der er altså ingen af dem, der har sagt: vi har ikke flere ønsker, og ministeren har ramt nøjagtig det, vi ønskede. Ingen har sagt det, men alle har sagt: det kan vi leve med.

Så en generel bemærkning til allersidst. Forureningsproblemerne er omfattende, og de er komplekse; nogle har en global karakter, og andre kan løses på det nationale plan. Miljøbeskyttelsesloven er et af de redskaber, vi har på det nationale plan. Den sætter rammer for arbejdet, og de centrale og lokale myndigheder gør deres indsats inden for disse rammer.

Når vi i dette ting arbejder med miljøbeskyttelse, er det vor opgave at skabe det bedst mulige system og at forbedre det, hvis der er mangler. I den forbindelse er det også nyttigt at se, om de rammer, vi har lagt, har fungeret i det enkelte tilfælde. Men man må på den anden side ikke miste sansen for proportioner og lade sig fikse af en enkelt sag. Jeg mener, man af og til ser et eksempel på, at en miljøsag i den offentlige debat kommer ud af kontrol, så proportionssansen går tabt. Det kan være farligt, for sådanne sager medvirker lidt til at svække tilliden til det seriøse miljøbeskyttelsesarbejde.

Dette ting har som sin fornemste opgave at lovgive, og i forbindelse med denne lovmener jeg, opgaven må være at bevare og udbygge et system, som kan skaffe os rene omgivelser overalt i landet. Lovgivning alene gør det ikke, det ved jeg godt, men lovgivningen er dog den vigtigste forudsætning for gode resultater. Netop på dette område har

[Miljøministeren]

vi gjort meget ud af at følge lovens virkninger i de enkelte sager op, og denne opfølgning er offentliggjort i mange rapporter; jeg har selv givet folketingets miljø- og planlægningsudvalg en, synes jeg, fyldig redegørelse i maj 1981. Det er resultater, der hidtil er opnået, og som jeg synes både folketinget og også vore kommunale, vore miljøorganisationer og vores virksomheder i Danmark kan være bekendt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til miljø- og planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af lov om ny- og ombygning af Det kgl. Teaters Gamle Scene. (Stop for byggearbejder på Det kgl. Teater).

[Af Poulsgaard (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 4. Fremsat 12/1 82.)

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Lise Østergaard):

Med samme begrundelse, som da lovforslaget første gang var genstand for første behandling, skal jeg også i dag afvise lovforslaget og i øvrigt henviser til mine bemærkninger her i folketinget den 6. november 1981, Folketingstidende 1981-82, 1. samling, sp. 1969 ff.

Mette Groes (S):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Birte Weiss, er forhindret i at være til stede,

skal jeg på den socialdemokratiske gruppes vegne afvise forslaget.

Flemming Jensen (KF):

Det konservative folkeparti finder fortsat, der er behov for den om- og tilbygning af Det kgl. Teater, som vi har vedtaget. Jeg skal blot i øvrigt henviser til det indlæg, mit partis daværende ordfører, hr. Helge Møller, kom med ved førstebehandlingen den 6. november 1981, Folketingstidende 1981-82, 1. samling, sp. 1971, og dermed afvise forslaget.

Mette Madsen (V):

Venstre afviser forslaget.

Ingerlise Koefoed (SF):

Under den valgkamp, vi var ude i for ny- lig, deltog jeg i et møde på statens teaterskole, hvor fremskridtspartiet også var repræsenteret. Der diskuterede vi bl. a. Det kgl. Teater, og repræsentanten for fremskridtspartiet, som ikke var hr. Poulsgaard, sagde, at det dér med, at fremskridtspartiet ville nedlægge Det kgl. Teater, skulle man aktså ikke opfatte så forfærdelig alvorligt. Jeg forstår, der er strid i fremskridtspartiet på dette punkt, og jeg glæder mig over, at der er nogle i fremskridtspartiet, der ikke er lige så rabiate i deres synspunkter med hensyn til Det kgl. Teater, som hr. Poulsgaard er med dette forslag og med andre udtalelser om teatret i øvrigt.

Fra vores side vil vi, som vi også gjorde før valget, sige nej til forslaget. Vi mener, det er vigtigt både for de mennesker, der arbejder i teatret, og for de mennesker, der går i teatret, at vi får den planlagte ombygning af Det kgl. Teater, og at vi får den snart.

Men jeg vil gerne samtidig beklage, at man af økonomiske grunde var nødt til at droppe ideerne om at henlægge en del af teatervirksomheden, medens ombygningen står på, til Østre Gasværk og dermed at hjælpe med til at få bygget teatret derude et sted, hvor jeg synes det ville være så dejligt at få et teater. Jeg vil gerne her spørge ministeren, hvad det ville have kostet at være med til at ombygge Østre Gasværk til teater, og jeg vil spørge, om ministeren vil undersøge, om der er andre støttemuligheder, sådan at Østre Gasværk alligevel en eller anden gang kan blive til et teater. Jeg ved, der har været nog-